

PUT KA PRAVDI

SKUPŠTINA UDRUŽENJA ZA MEĐUNARODNO PRAVO SRBIJE USVOJILA „IZJAVU O POŠTOVANJU ODLUKA MEĐUNARODNIH PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA“

Obezbediti puno poštovanje presude Međunarodnog suda pravde u Hagu

Vladimir Đerić *predsednik Udruženja za međunarodno pravo Srbije*

Genocid je zločin protiv međunarodnog prava koji osuđuje sav civilizovani svet

Skupština Udruženja za međunarodno pravo Srbije je na sednici održanoj 28. juna 2007. godine jednoglasno usvojila „Izjavu o poštovanju odluka međunarodnih pravosudnih institucija“. Ova Izjava je usvojena imajući pre svega u vidu presudu Međunarodnog suda pravde od 26. februara 2007. godine u sporu po tužbi Bosne i Hercegovine protiv Srbije i Crne Gore za kršenje Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida. Ovaj višegodišnji spor, kao i sama presuda, izazvali su veliku pažnju i diskusiju u javnosti Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Bez želje da zauzme nekakav jedinstven stručni stav u vezi sa presudom, Udruženje za međunarodno pravo je smatralo da treba da ukaže na ono što je Međunarodni sud pravde u tom sporu presudio, a posebno da pozove najviše državne organe Srbije da presudu u potpunosti sprovedu.

Naročito je važno, i to je osnov presude, da je Sud potvrdio ono što je već bilo utvrđeno u presudama Međunarodnog tribunala za bivšu Jugoslaviju – da je u Srebrenici u julu 1995. godine učinjen genocid nad bosanskim Muslimanima. Odnos Srbije i njenih organa prema tom događaju bio je jedno od glavnih spornih pitanja na suđenju. Iako je, s jedne strane, Međunarodni sud pravde presudio da Srbija nije izvršila, podstrekavala niti bila saučesnik u genocidu suprotno Konvenciji o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida, s druge strane, Sud je takođe presudio da je Srbija prekršila svoje obaveze iz Konvencije tako što nije sprečila genocid, i što je propustila da Međunarodnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju preda Ratka Mladića, optuženo za genocid i saučesništvo u genocidu. Takođe, Sud je utvrdio da je Srbija prekršila i svoju obavezu da poštuje privremene mere koje je on naredio 1993. godine, utoliko što je propustila da preduzme sve mere u svojoj moći kako bi sprečila genocid u Srebrenici.

Udruženje za međunarodno pravo, kao organizacija koja okuplja stručnjake za međunarodno pravo u Srbiji, smatralo je da treba još jednom podsetiti na ovu presudu Međunarodnog suda pravde jer se ona neposredno tiče Srbije i njenog odnosa prema stravičnim zločinima tokom rata u Bosni i Hercegovini 1992-1995. godine. Takođe, trebalo je podsetiti na najvažnije tačke presude, posebno zato što je u javnosti dolazilo do različitih njenih tumačenja, pa čak i do određenog trijumfalizma koji je potpuno neprimeren u ovako ozbiljnoj stvari, koja se tiče najtežeg zločina protiv međunarodnog prava.

Udruženje je u Izjavi pozvalo najviše organe vlasti u Republici Srbiji da obezbede da se presuda Međunarodnog suda pravde u potpunosti sprovede, što se pre svega odnosi na njihovu obavezu da Međunarodnom krivičnom tribunalu predaju Ratka Mladića, optuženog za genocid. Za potpuno poštovanje Konvencije o genocidu potrebno je da Srbija preda sve optužene za genocid koji se nalaze na njenoj teritoriji. Država koja želi da pripada sistemu međunarodnog prava ne može da krši ovu Konvenciju, koja predstavlja jedan od temelja međunarodnog pravnog poretka. Konačno, sprovođenje odluke Međunarodnog suda pravde je deo šireg problema, a to je pitanje opšteg odnosa naše zemlje prema odlukama međunarodnih pravosudnih institucija. Deklarativno zalaganje za poštovanje međunarodnog prava mora da bude praćeno i konkretnim merama. Osim međunarodnih ugovora koji predviđaju međunarodnu nadležnost u međudržavnim sporovima, Srbija je članica više međunarodnih ugovora koji predviđaju međunarodnu nadležnost u sprovima po predstavkama pojedinaca i pravnih lica (npr. Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovim slobodama, Pakt o građanskim i političkim pravima itd.). Mora se reći da dosadašnje iskustvo sa sprovođenjem odluka međunarodnih institucija nije naročito pozitivno. S jedne strane, to je problem zakonodavstva, ali, s druge strane, postoji takođe problem volje da se međunarodne odluke sprovedu.

Udruženje za međunarodno pravo će nastaviti da se bavi ovim pitanjima, kako u naučnim raspravama, tako i konkretnim zalaganjem da se poštuju odluke međunarodnih pravosudnih institucija, a time i međunarodno pravo. Još jednom treba ponoviti da je naročito značajno puno poštovanje Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida, posebno hapšenje i predaja Međunarodnom krivičnom tribunalu svih optuženih za genocid, jer genocid je zločin protiv međunarodnog prava koji osuđuje sav civilizovani svet (rezolucija Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 96(1) od 11. decembra 1946).

Udruženje za međunarodno pravo Srbije, na Skupštini održanoj 28. juna 2007. godine,

Imajući u vidu da je Međunarodni sud pravde 26. februara 2007. godine doneo presudu u sporu po tužbi Bosne i Hercegovine protiv Srbije i Crne Gore, u kojoj je, s jedne strane, utvrdio da Srbija nije izvršila, podstrekavala niti bila saučesnik u genocidu suprotno Konvenciji o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida, kako se u tužbi navodilo, ali je, s druge strane, utvrdio da je Srbija

- prekršila svoju obavezu na osnovu navedene Konvencije da spreči genocid koji se desio u Srebrenici jula 1995. godine;
- prekršila svoje obaveze iz navedene Konvencije propuštanjem da Međunarodnom krivičnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju preda Ratka Mladića koji je optužen za genocid i saučesništvo u genocidu, čime je propustila da u potpunosti sarađuje s ovim Tribunalom;
- prekršila svoju obavezu da poštuje privremene mere koje je Sud u ovom predmetu naredio 8. aprila i 13. septembra 1993. godine, u onoj meri u kojoj je propustila da preduzme sve mere u svojoj moći kako bi sprečila genocid u Srebrenici u julu 1995. godine;

Imajući u vidu da je ovom presudom Međunarodni sud pravde odlučio da je Srbija dužna da bez odlaganja preduzme delotvorne korake da obezbedi puno poštovanje svojih obaveza na osnovu Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida da kazni akte genocida definisane članom II Konvencije ili sve druge akte definisane članom III Konvencije, i da preda lica optužena za genocid ili druge navedene akte Međunarodnom krivičnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju, kao i da u potpunosti sarađuje s ovim Tribunalom,

Imajući takođe u vidu da je Republika Srbija članica i drugih međunarodnih ugovora kojima se predviđa nadležnost međunarodnih sudova i organa u odnosu na postupke njenih organa vlasti, a posebno ugovora o ljudskim pravima kojima je prihvatila nadležnost Evropskog suda za ljudska prava i tela Ujedinjenih nacija za zaštitu ljudskih prava, a da neke od odluka tih organa vlasti Republike Srbije nisu poštovala i sprovele,

Vodeći se ciljevima kojima kao Udruženje stremi, a posebno učvršćenju mira i prijateljske saradnje među državama na osnovu poštovanja međunarodnog prava, pravde i ljudskog dostojanstva,

usvojilo je sledeću

I Z J A V U

O POŠTOVANJU ODLUKA MEĐUNARODNIH PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA

1. Udruženje za međunarodno pravo Srbije, kao organizacija koja okuplja stručnjake za međunarodno pravo i međunarodne odnose, poziva vlasti Republike Srbije, a posebno Narodnu skupštinu, Predsednika i Vladu Republike Srbije, da bez odlaganja preduzmu sve mere kako bi se u potpunosti izvršila presuda Međunarodnog suda pravde u sporu po tužbi Bosne i Hercegovine protiv Srbije i Crne Gore doneta 26. februara 2007. godine, a posebno da sva lica optužena za genocid budu predata Međunarodnom krivičnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju.
2. Udruženje podseća da je genocid zločin protiv međunarodnog prava koji osuđuje civilizovani svet (rezolucija Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 96(I) od 11. decembra 1946), naglašava da je genocid nad bosanskim Muslimanima u Srebrenici u julu 1995. godine utvrđen pravnosnažnim presudama Međunarodnog suda pravde i Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju, i smatra da na tragediju u Srebrenici treba gledati u kontekstu koji je već opredeljen međunarodnim pravom.
3. Udruženje zahteva da se sudi svima odgovornima za genocid u Srebrenici, kao i svima odgovornima za kršenja međunarodnog humanitarnog prava koja su se desila tokom oružanih sukoba na teritoriji bivše Jugoslavije.
4. Udruženje poziva vlasti Republike Srbije da preduzmu mere kako bi obezbedile poštovanje odluka međunarodnih sudova i drugih međunarodnih organa koje se odnose na Republiku Srbiju.

U Beogradu, 28. juna 2007. godine

SKUPŠTINA UDRUŽENJA ZA MEĐUNARODNO PRAVO SRBIJE